

Олександр Гайду: "Щоб українські виробники могли ще впевненіше конкурувати в ЄС, наше законодавство має бути максимально наближене до законодавства Європейського Союзу"

3.8.2026 - | Verkhovna Rada Ukrainy

Нещодавно Верховна Рада України прийняла Закон про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції (№4921-IX). Він запроваджує єдині з ЄС правила для вирощування і продажу органічної продукції, дозволяє малим фермерам проходити сертифікацію групами та вводить суворий контроль за тим, щоб маркування «органік» отримували лише перевірені товари.

Як скоро українська продукція з'явиться на полицях магазинів європейських країн та що з того матимуть пересічні українці – в інтерв'ю Пресслужбі Апарату Верховної Ради розповів голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Олександр Гайду.

Європейський Союз оновив своє органічне законодавство ще у 2022 році. Чому ухвалення подібного закону було критично важливим для України саме зараз?

Із цим законопроектом ми працювали давно. Він був дуже складний. Прийняли ми його не одразу. Достатньо довго узгоджували норми з усіма учасниками ринку. Адже органічне виробництво — це специфічний напрям галузі, який активно розвивається в Україні. Ми навіть входимо до трійки країн-експортерів органічної продукції, яка має попит у Європейському Союзі.

Нам важливо сьогодні показати, що Україна готова бути частиною європейської спільноти і працювати за єдиними європейськими нормами та правилами. Ми готові вносити наших виробників до реєстрів, демонструвати, що все це працює в Україні так само, як і в Європейському Союзі.

Основне завдання цього закону — як для внутрішнього споживача, так і для зовнішнього — забезпечити чесну якість. Тобто щоб усе, що написано на упаковці, було правдою. Щоб у покупця була довіра до цієї продукції, до компаній, які її виготовляють чи переробляють, і загалом до державних органів, які контролюють цей процес.

Чи готові ми до європейських стандартів? І коли запрацює цей закон на практиці?

Ми вже зробили головний крок — сформувавши сучасну законодавчу основу, гармонізовану з європейськими підходами у сфері органічного виробництва. Наступний етап — практична реалізація положень Закону.

Для цього необхідно ухвалити низку підзаконних нормативно-правових актів, які деталізують порядок сертифікації, ведення державних реєстрів, здійснення державного контролю та інші механізми, передбачені Законом. Робота над ними вже триває за участю Міністерства аграрної

політики та Держпродспоживслужби.

Після завершення цієї роботи нова система зможе повноцінно функціонувати на практиці, що забезпечить прозорі правила для операторів ринку, ефективніший державний контроль та подальше наближення українського органічного сектору до вимог законодавства Європейського Союзу.

Які стандарти ЄС у цій сфері вже запроваджено в нас? І які категорії продукції тепер матимуть назву «органік»?

Наше законодавство у сфері органічного виробництва вже давно базується на європейських правилах. До цього часу ми поступово наближали його до вимог ЄС, які діяли до 2022 року. Новий Закон — це наступний крок. Його мета — максимально привести українські правила у відповідність до сучасного європейського законодавства.

Саме тому змінюється і підхід до класифікації органічної продукції. Якщо раніше ми звикли говорити про окремі галузі — рослинництво, тваринництво, бджільництво, — то тепер, як і в Європейському Союзі, закон визначає категорії продукції.

До них належать живі тварини та неперероблена сільськогосподарська продукція, включаючи насіння і садивний матеріал; перероблені харчові продукти; корми; а також окремі інші види продукції, тісно пов'язані із сільським господарством, наприклад дріжджі, ефірні олії, сіль або бджолиний віск.

Незалежно від категорії продукції використовувати позначення «органічний», «органік», «біо» чи «еко» можна буде лише щодо продукції, яка відповідає вимогам законодавства та пройшла сертифікацію. Саме це є гарантією для споживача, що він дійсно купує органічний продукт.

Чи є вичерпний перелік органічної продукції, яку виготовляють в Україні? Можете його перелічити?

Перелік дуже великий. Це може бути практично будь-яка харчова продукція. Будь-який продукт, який ми з вами споживаємо щодня, може бути органічним. Тут важливий сам принцип вирощування чи виробництва.

Органічна продукція вирощується або виготовляється без використання, наприклад, засобів захисту рослин, мінеральних добрив, пестицидів, агрохімікатів та добавок неорганічного походження.

Органічним може бути навіть яйце, якщо курей годують органічним зерном і не застосовують неорганічні вакцини та антибіотики. Саме такі вимоги підтверджуватимуть, що яйце є органічним, не містить шкідливих речовин і має право на відповідне маркування.

В Україні є уповноважені органи сертифікації органічної продукції. Як вони працюватимуть і що входитиме до їхніх обов'язків відповідно до цього закону?

Насправді для українських органів сертифікації це не є чимось принципово новим. Вони вже багато років працюють за європейськими стандартами, адже саме за ними сертифікується органічна продукція, яка експортується до країн Європейського Союзу.

Сьогодні в Україні діють органи сертифікації. Ці органи вже мають значний практичний досвід застосування європейських вимог, тому новий Закон не означає необхідності повністю перебудовувати їхню роботу.

Фактично вони продовжать працювати за добре знайомими правилами. Різниця полягає в тому, що тепер ці правила будуть повною мірою закріплені в українському законодавстві та стануть єдиною основою для сертифікації органічної продукції в Україні.

Для виробників це означає більше правової визначеності, а для споживачів і міжнародних партнерів — ще більшу довіру до української системи органічної сертифікації.

В Законі є такий термін «групова сертифікація». Що це означає?

По суті, групова сертифікація — це можливість для невеликих фермерів працювати разом. Якщо одному господарству отримати органічний сертифікат дорого і складно, воно може об'єднатися з іншими такими ж виробниками. У такому разі вони проходять сертифікацію як одна група, а витрати на неї ділять між собою.

Це дозволяє значно зменшити витрати на сертифікацію і зробити органічне виробництво доступнішим для малих виробників. При цьому вимоги до якості продукції не знижуються — усі учасники групи повинні працювати за однаковими правилами і регулярно проходити перевірки.

Такий механізм уже діє в Європейському Союзі, а тепер його запроваджуємо і в Україні. Він допоможе невеликим виробникам об'єднуватися, зменшити витрати на сертифікацію та легше виходити на ринок з органічною продукцією.

Зараз органічну продукцію також можна продавати через інтернет-магазини. А як відбуватиметься її маркування там? Чи може покупець бути впевненим, що йому продають справді органічну, а не фальсифіковану продукцію? Чи регулює це Закон?

Так, Закон регулює і продаж органічної продукції через інтернет. Якщо продукція продається як органічна, покупець ще до оформлення замовлення повинен отримати всю необхідну інформацію про неї. Тобто в інтернет-магазині має бути чітко зазначено, що продукція є органічною, а також наведена інформація, яка це підтверджує.

Водночас важливо розуміти, що просто написати на сайті слово «органічний» недостатньо. Так називати продукцію можуть лише виробники, які пройшли сертифікацію та мають чинний сертифікат. Покупець може перевірити інформацію про виробника, орган сертифікації та виданий сертифікат у Державному реєстрі органів сертифікації та Державному реєстрі операторів. Це дозволяє переконатися, що продукція дійсно вироблена сертифікованим оператором.

Тому покупець може бути впевненим: якщо продукція маркується як органічна, це означає, що її виробник пройшов сертифікацію, а його діяльність регулярно перевіряється органом сертифікації. За неправомірне використання органічного маркування законодавством передбачена відповідальність.

Як загалом Закон про органічну продукцію вплине на пересічних українців?

Для тих, хто купує та споживає органічну продукцію, її просто стане більше на полицях магазинів. Ми сподіваємося, що це дасть поштовх розвитку цього напрямку.

Водночас Закон дасть людям упевненість, що продукція відповідає заявленій якості, перебуває під державним контролем, а випадків фальсифікації та неправдивого маркування стане менше. Якщо на упаковці написано «органічний продукт», це справді означатиме, що продукт є органічним і покупець платить саме за таку якість.

А як цей Закон вплине на українських аграріїв? На них чекають якісь зміни?

Для більшості аграріїв він не змінить повсякденну роботу. Це, радше, відкриває новий напрям розвитку.

Хоча, на мою думку, цей Закон не лише про органічну продукцію. Він про якість українського виробництва, про конкурентоспроможність нашого аграрного сектору. Це про наше майбутнє як частини європейської економічної спільноти.

Ми робимо все для того, щоб відповідати європейським вимогам. І цей Закон показує, що Україна готова працювати за європейськими стандартами якості, маркування продукції та захисту прав споживачів. Він також розширює можливості для невеликих фермерських господарств.

Саме цього стосується механізм групової сертифікації. Він відкриває додаткові експортні можливості та сприятиме залученню інвестицій в аграрний сектор. Він стане потужним стимулом як для малих товаровиробників і фермерів, так і для середніх та великих підприємств.

Чи готові європейські партнери відкрити свій ринок після того, як Україна за кілька місяців імплементує всі необхідні стандарти для органічної продукції?

Українська органічна продукція вже представлена на європейському ринку. Але щоб українські виробники могли ще впевненіше конкурувати, наше законодавство має бути максимально наближене до законодавства Європейського Союзу. Саме на це і спрямований новий Закон.

Я переконаний, що він сприятиме розвитку експорту, зміцненню довіри до української органічної продукції та подальшому розвитку нашого аграрного сектору. Це також чіткий сигнал нашим європейським партнерам, що Україна послідовно гармонізує своє законодавство з європейськими правилами та створює прозорі й зрозумілі умови для виробництва органічної продукції.

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/274536.html